

КІЯНКА Ірина Богданівна
д-р політ. наук, доц. каф. європейської інтеграції
та права ЛРІДУ НАДУ
ORCID/0000-0002-3100-7796

ЛЬНИЦЬКИЙ Сергій Володимирович
аспірант ЛРІДУ НАДУ

ГРОМАДЯНСЬКІ ЦІННОСТІ В КОНТЕКСТІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Аналізуються громадянські цінності в контексті публічного управління. Громадянські цінності є елементом публічного управління та фундаментом, який дає позитивний поштовх в управлінській діяльності. Основними громадянськими цінностями є солідарність, гідність, толерантність, соціальна довіра. Акцентується увага на впровадженні цінностей як елемента публічного управління та їх вихід на головну орбіту політичного життя держави для реалізації відповідних інтересів соціальних груп та зацікавлених сторін. Зазначається, що громадянські цінності як елемент публічного управління набувають особливо стійких тенденцій, які регламентують політику у сфері публічного управління більшості країн світу.

Ключові слова: публічне управління, громадянські цінності, демократичні принципи, сучасне суспільство, громадяни, національні традиції.

Постановка проблеми. Революція гідності дала нову можливість для розвитку нових цінностей в історії громадянського суспільства в Україні, продемонструвала вплив громадськості на суспільно-політичні процеси, стала поштовхом для оновлення та переформатування влади. Такі суспільно-політичні процеси вимагають створення повноцінних, а не декларативних громадських інститутів, здатних отримати інформацію на початкових стадіях ухвалення державноуправлінських рішень, запропонувати альтернативні шляхи розв'язання проблем, здійснювати контроль за реалізацією прийнятих рішень.

Важливим акцентом на трансформаційному шляху є готовність громадян до самоорганізації, до вияву громадянської активності на місцевому рівні. Значним викликом пострадянськості є саме патерналізм – віра громадян у всемогутність держави; упевненість, що саме держава повинна вирішувати всі їхні проблеми. Така громадянська пасивність, як наслідок, дозволяє владним структурам грати на патерналістських схильностях виборця (політикам легше вдається «підкупити» громадян своїми обіцянками). Така індиферентність призводить до застою, відсутності реформ або їх кволого впровадження. Ця ж пасивність провокує зниження рівня підзвітності політикуму від локального до центрального рівнів. Чим активнішими будуть громадяни у відстоюванні власних інтересів, тим відповідальнішим стане політикум; чим більшою буде громадянська активність, тим сильнішими ставатимуть демократичні традиції в соціумі. У ліберальних демократіях помітне намагання зміщувати важіль прийняття рішень у бік регіонів, у бік наділення більшими правами громадян.

Демократична правова держава не може існувати без розвиненого громадянського суспільства. Особливість їх взаємодії за демократичного політичного режиму полягає в тому, що громадянське суспільство підпорядковує собі державу і контролює її діяльність. Зв'язок громадянського суспільства з

державою, його вплив на неї ґрунтується передусім на принципах демократії. Вихідним із них є принцип народного суверенітету, який проголошує народ єдиним джерелом влади в суспільстві. А це означає, що влада держави і її суверенітет похідні від суверенітету народу, що громадянське суспільство створює державу для задоволення власних потреб, а не заради неї самої, що держава не повинна вивисуватися над суспільством і покликана слугувати йому.

Сьогодні українське суспільство сповнене прагнення до справедливості, що бачиться у звільненні країни від корупції та ствердженні соціальної рівності, доступі людей до основних соціальних ресурсів, у рівномірному розподілі національного багатства. Саме бажання справедливості було головним рушієм Євромайдану, і градус цього бажання дотепер є досить високий.

Одним із елементів публічного управління в контексті глобалізаційних процесів у країнах з демократичними принципами є система цінностей, впровадження якої прискорило процеси взаємодії влади та суспільства і поглибило процес задоволення всіх зацікавлених сторін, створило нові виклики суспільному розвитку. Результатом впровадження цінностей як елемента публічного управління в демократичних країнах стало об'єднання людського потенціалу та його вихід на головну орбіту політичного життя держави для реалізації відповідних інтересів зацікавлених сторін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед найбільш відомих вітчизняних учених, праці яких присвячені дослідженню проблем становлення та розвитку публічного управління в Україні, є: О. Оболенський, О. Борисевич, С. Сergyгін, Ю. Сурмін, Л. Пашко. Як свідчить аналіз досліджень останніх років, цією проблематикою займалися такі провідні науковці, як: У. Бек, С. Білошицький, А. Варфоломієва, С. Гервас, В. Денисенко, Бр. Джексон, В. Загорський, В. Єрмоленко, В. Климончук, А. Колодій, І. Колосовська, А. Ліпенцев, Н. Липовська, І. Лосев, І. Рейтерович, І. Письменний, У. Еко.

У сучасних умовах розвитку суспільства, які характеризуються трансформацією демократичних принципів, актуальною є проблема визначення цінностей (солідарність, гідність, толерантність, терпимість, соціальна довіра, свобода) як елемента управління. На жаль, ця тематика недостатньо висвітлена в працях фахівців з публічного управління.

Метою статті є системний аналіз громадянських цінностей (системи цінностей) у контексті публічного управління, а також визначення стратегічних завдань щодо формування її ціннісно-нормативного складника в контексті взаємовідносин «держава – суспільство – громадянин». Особливо гостро постає питання в період виборчих кампаній та зміни політичних еліт, політичних партій, які повинні бути лідерами позитивних змін у публічному управлінні.

Викладення основного матеріалу. Досить поширеною є думка про мало не прямий зв'язок між рівнем життя в країні та демократією в ній. Що більше демократії, то більше шансів для заможності громадян. Так само популярним є твердження, що «голодним суспільствам» не до демократії. В українських реаліях це твердження часто використовується для самозаспокоєння: мовляв, доки не станемо заможнішими, про демократичні інститути не може йтися. Проте насправді зв'язок між рівнем заможності та демократичністю або авторитарністю країни не такий уже й прямий. У світі вдосталь прикладів як авторитарних країн, що досягали економічних успіхів, так і демократичних держав з українським рівнем розвитку [5]. Натомість є інша взаємозалежність. Рівень життя в країні зазвичай безпосередньо залежить від співвідношення в ній різних соціально-економічних пріоритетів: заохочення підприємливості та економічної активності громадян чи домінування симбіозу олігархічної верхівки та люмпенізованої маси, орієнтованих на привласнення наявних національних

багатств. Перший варіант часто поширений і в умовах авторитаризму, другий – не рідкість і за формально представницької демократії.

І олігархія, і люмпенізовані верстви за своєю природою є антагоністами приватної ініціативи, конкуренції та інших умов для заможності широких верств того чи іншого суспільства. Олігархія – тому що це ускладнювало б, а то й повністю унеможливило її економічне домінування та політичне панування. А люмпени – тому що це суперечить їхньому запиту на «зрівняння в бідності» якщо не всіх, то бодай абсолютної більшості помітних їм у повсякденному житті співгромадян. Адже успішніші члени суспільства для люмпенської психології є значно вагомішим подразником, ніж нечисленні, відокремлені від широкого загалу представники привілейованої верстви [1].

Виродження представницької демократії, яке спостерігається на тлі розквіту популізму та дедалі легковажнішого ставлення до політики, укотре підтверджує те, що в Україні саме люмпенсько-олігархічна модель суспільства. Нове покоління політиків вдало експлуатує схильність до популізму значної частини громадян, яку мало цікавлять справжні наміри політиків чи їхня готовність виконувати обіцянки. Саме заздрість до заможності інших на тлі власної бідності цілеспрямовано перетворюється на основний фактор людського невдоволення. Подолання соціальної нерівності, а не загальне підвищення добробуту завдяки зростанню економіки та «національного пирога», подається як панацея від бідності в Україні. Це не тільки не створює ґрунту для ілюзорної соціальної справедливості як соціалістичної утопії майнової рівності, а й унеможливує утвердження соціальної справедливості завдяки рівним умовам для реалізації потенціалу кожного громадянина й суспільства загалом.

Водночас чимало громадян упевнені, що складні соціально-економічні проблеми мають прості рішення, втіленню яких перешкоджає лише зла і корислива воля можновладців. На цьому тлі визначився дуже низький рівень довіри людей до більшості державних і політичних інститутів. Натомість як ніколи поширеними є спроби домогтися справедливості шляхом негайних прямих дій, не відкидаючи застосування насильства. Мабуть, апогеєм цього була хвиля «сміттєвих люстрацій», яка прокотилася Україною незабаром після перемоги Революції гідності. Говорячи від імені народу, строкаті групи активістів готові атакувати тих, кого вважають його кривдниками, ігноруючи при цьому букву закону. Зростання зневіри в необхідності та ефективності складних представницьких інститутів, і натомість цілком популістське тяжіння до прямого народоправства, безпосередньої політичної дії зараз становлять одну з прикметних характеристик української політики [3].

У цьому очевидним чином збігаються позиція більшості політичної еліти та настрої широких верств суспільства. Громадяни, незадоволені насамперед своїм економічним становищем, яке різко погіршилося в умовах збройного конфлікту та кризи, сподіваються, що саме реформи стануть способом поліпшення життя більшості. Проте орієнтири реформ, курс на які проголосила українська влада після Євромайдану і які мають підтримку міжнародних донорів та стратегічних союзників України, мають у своїй основі ціннісний вибір, істотно відмінний від властивого більшості українських громадян прагнення до «соціальної справедливості». Ідеться про програму ліберальних ринкових реформ, спрямованих на скорочення соціальної відповідальності держави, подальшу приватизацію державних підприємств, у тому числі енергетичних і транспортних монополій, вчасну виплату досить обтяжливих зовнішніх фінансових зобов'язань України тощо. Водночас історія політичної боротьби в Україні після 1991 р. – це, значною мірою, історія змагання щедрих, популістських за духом соціально-економічних обіцянок. І тому важливою місією громадянського суспільства в

Україні є поступовий розвиток щодо реалізації громадянських цінностей, які мають бути утверджені в публічному управлінні [2].

Виховати громадянина – означає ввести його в систему цінностей демократії. Ця система виводиться із сутності громадянського суспільства як усієї сукупності суспільних стосунків, які не є державними, не контролюються державою і перебувають поза сферою її впливу і регламентації. Громадянське суспільство – це звільнена від держави царина спонтанного самовияву вільних індивідів, їх добровільної організації. У цьому сенсі воно самодостатнє і втілюється в приватному житті, у приватній власності, у ринкових стосунках, у вільному обміні духовними, політичними, моральними і релігійними цінностями [7].

Європейські громадянські суспільства будуються на волевиявленні громадян і мають своїм загальним орієнтиром традиційно-християнську систему цінностей. Але в цій системі, як уже зазначалося, є специфічні ідеали і норми, що відображають внутрішню сутність демократичного устрою. В їхній ієрархії чільне місце посідають права, свободи і обов'язки людини; рівність громадян, зокрема і перед законом; самовідповідальність; верховенство закону над волею людини; суверенітет особи; етнічна, соціальна, расова, конфесійна тощо толерантність; повага до демократичних виборів і до демократично обраної влади як вияв відповідальності виборця; прагнення до соціальної гармонії; культура соціальних стосунків тощо. Усі ці та інші цінності демократії втілюються в культурі, стосунках людей, становлять основу демократичного виховання молоді, що розпочинається з вивчення змісту цих цінностей і завершується вірою у відповідні ідеали й готовність їх відстоювати [8].

Політичні програми партій у виборчий період мають політизований та популістський характер, особливо це стосується українського суспільства, для якого властиві пострадянські ментальні настанови.

Всеохопний контроль як необхідність. У пострадянських країнах сформувалась така практика, що всі, хто відповідає за прийняття рішень, а також правоохоронці постійно намагаються встановити всеохопний контроль і суворо карати навіть за незначні проступки. Це викликано, не в останню чергу, й очікуваннями переважної частини суспільства, яка також вважає, що карати треба жорстко, а контролювати постійно. Але в пострадянській реальності системи контролю й покарання неефективні, пародійні і вкрай корумповані, що лише девальвує саму пострадянську державу [6].

«Абсолютизація ієрархії. Пострадянському політикуму особливо притаманно, коли заслуги людини визначаються не рівнем її освіти, знаннями, досвідом та професіоналізмом, а місцем в ієрархії. Як тільки людина опиняється на керівній посаді, вона не сприймає як рівних та не дослухається до думки людей, які стоять хоча б дещо нижче в ієрархії.

Нетолерантність. Пострадянські політики можуть відверто вдаватися до риторики та дискримінаційних заяв у своїх промовах, що розпалюють ворожнечу. Будь-які санкції за нетолерантність – моральні, електоральні, юридичні – відсутні» [6, с. 176].

Тому європейські цінності насамперед несуть позитивне навантаження для країн пострадянського простору. Саме європеїзація розглядається як визначальний процес, спроможний втілити якісні зміни в політичній системі та суспільному житті. Сам процес включає в себе два аспекти: інституційної європеїзації та соціалізації [9].

Водночас соціалізація є одним із найбільш важливих інструментів для роз'яснення змісту і суті реформ, які приведуть до європеїзації і зміни моделей поведінки. Соціалізація розглядається як процес, який «викликає зміни ідентичності та поведінки через взаємодію з партнером на будь-якому рівні

(наприклад, із державою, бізнесом, громадянським суспільством), що призводить до соціального навчання та напрацювання моделей для наслідування» [16]. У випадку з Грузією, Молдовою та Україною соціалізація здійснюється за допомогою таких програм, як: Еразмус, Молодь дії (Youth in Action), програм, призначених для поїздок із метою підвищення кваліфікації, EUBAM (Місія Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні) та ін. Утім, ніщо не може бути більш потужним із точки зору підвищення соціалізації, ніж впровадження безвізового режиму з ЄС (звичайно, за умови виконання всіх зобов'язань) та інвестицій у підвищення контактів між громадянами, що зумовило б поглинання європейських моделей поведінки.

«Брак ідей і сценаріїв подальшого розвитку країни, принципів засад, на яких вона може відродитися й рухатися далі, вже усвідомила більшість активних громадян. Усім зрозуміло, що наша держава зайшла в глухий кут, зусилля влади не передбачають виходу з нього, а зусилля опозиції здебільшого скидаються на профанацію. Очікувати рішень від політикуму наразі марно. Минулі два десятиліття продемонстрували своєрідний ескепизм “свідомої української еліти”: виявляється, бути невдахою психологічно й матеріально цілком комфортно. Ні за що не відповідати, нічого не міняти й при цьому жалітися на непереборні обставини, серед яких на першому місці пасивність і відсталість власного народу, – така позиція забезпечує престижні білі шати, а в деяких випадках і відчутний особистий добробут» [13].

Отже, базовою цінністю громадянського суспільства є солідарність. «Солідарність знімає суперечності між приватними інтересами самореалізації й самоздійснення (віднайдення себе у світі матеріально-речовому та ідейно-духовному відповідно) та інтересами публічними, колективними, виступаючи, таким чином, основою формування громадянського суспільства як певної соціальності. Соціальність як природний стан людського самоствердження формується передусім навколо вияву свободи» [10, с. 69].

Система цінностей визначається встановленими масштабами нашої діяльності, і жодна система будь-яких цінностей не спроможна зняти з нас відповідальність за цю діяльність, а тим паче її відсутність.

Толерантність як один зі складників політичної культури «акумулює в собі історичний досвід, який стосовно українського соціуму позначений впливами як радянської спадщини, так і сучасних обставин. Відсутність результатів емпіричних досліджень щодо стану толерантності за радянських часів не дає можливості глибоко і всебічно простежити характер його змін упродовж десятка років» [11, с. 171]. Але, ґрунтуючись на аналізі політичної культури тогочасного суспільства, можна стверджувати, що толерантність радянської людини мала патерналістські, персоналізовані форми. Така категорія, як толерантність у радянській термінології не використовувалася, або використання цього слова в працях соціологів чи істориків вважалось навіюванням Заходу чи західної культури. Держава прагнула надати толерантності громадян до владних структур інституціалізований характер через соціалізацію, цензуру внутрішніх засобів масової інформації та шляхом запобігання впливу на неї з боку західних джерел, політично-адміністративний контроль проявів дисидентства тощо.

Доцільність детального аналізу толерантності впливає із самої необхідності розглядати конфлікт як екзистенційний конфлікт спільнот, зіткнення різних культурних основ життя. Таким прикладом сучасного українського життя є зіткнення культури авторитарної системи, яка ще зберігається в менталітеті пересічного громадянина, і культури громадянина перехідного суспільства [4].

Шлях виникнення громадянського суспільства – це тривалий, складний процес утвердження особливих цінностей, у тому числі довіри. Шлях вивчення

довіри пролягає від розуміння цього явища як елемента міжіндивідуальної взаємодії у повсякденному житті до досягнення довіри як важливого соціального ресурсу суспільства, який потенційно має здатність суттєво впливати на різні галузі суспільного життя [12].

Здобуття довіри в соціальних відносинах між суб'єктами мікрорівня і соціальними інститутами можливе у складному процесі інституціоналізації критеріїв довіри з боку суспільства та їх відповідного відтворення з боку соціальних інститутів. «Утворення довіри, її подальше накопичення та розповсюдження у соціумі або окремих галузях суспільного життя є стихійним процесом, однак споконвічне бажання індивіда до влади спонукає окремих суб'єктів скеровувати ресурс довіри у необхідне для них русло. Спроби маніпуляції довірою є звичайним явищем в суспільствах різних держав, на противагу яким у соціумі виробляється певний соціальний імунітет до об'єктів, що не виправдали довіри, у зв'язку з чим соціум продукує нові критерії довіри» [14, с. 49].

Висновки. Таким чином, формування громадянських цінностей у контексті публічного управління шляхом постійного діалогу між владою і громадянами, – складний процес. Проте постійне ініціювання діалогу двома сторонами стимулюватиме поступове формування громадської думки про основні механізми, форми і методи досягнення політичної культури, довіри, соціальної солідарності та інтеграції в суспільстві.

Важливу роль у зазначеному процесі має відігравати держава. Дотримання і забезпечення прав людини, демократія і мир потребують належних дій, насамперед з боку держави. Для розвитку цінностей життєво необхідним є проведення відповідної соціально-економічної та культурної політики. Це надто важливо під час прийняття законів та підзаконних актів й опрацювання політичних механізмів, а також коли йдеться про зусилля недержавних організацій та різних суб'єктів громадянського суспільства, спрямовані на розвиток культури демократичного врядування та взаєморозуміння [15]. Сучасний розвиток української держави, соціальних інститутів та суспільних відносин визначається як період трансформаційних процесів, пошуку власного шляху розвитку та зміни цінностей. Тому зрушення, які відбуваються нині, безпосередньо впливають на ціннісну свідомість кожного. І хоча сьогодні в публічному управлінні стрижневими залишаються політичні цінності, ми впевнені, що демократичні процеси в суспільстві, яке постійно трансформується і продукує сучасну систему соціальних цінностей, поступово зміняться на культурно-правові: свободу самовираження та персоніфікацію; орієнтацію на захист інтересів громадян; переорієнтацію із жорсткого формального контролю на діловий громадський контроль; заохочення ініціативи службовців; підтримку інновацій; відкритість публічної діяльності; використання пропозицій та ініціатив громадських інститутів та окремих громадян тощо.

Реформування державної системи керування від державного управління до публічного управління вимагає такого управління державою, яке б забезпечило гармонізацію державних інтересів та інтересів суспільства максимально та ефективно. Публічне управління має забезпечити ефективний розвиток суспільства з урахуванням інтересів як громадських організацій, так і держави. А це можливо завдяки вдосконаленню системи публічного управління та збалансування інтересів усіх членів суспільства через призму цінностей (громадянин – держава – громада – особистість).

Подальші дослідження будуть стосуватися позитивного практичного досвіду країн Європейського Союзу щодо здійснення публічного управління відповідно до національних традицій та громадянських цінностей.

Список бібліографічних посилань

1. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія / пер. з нім. О. Юдіна. 2-е вид. Київ: Ніка – Тсентр, 2015. 404 с.
2. Бек У. Космополитическое общество и его враги / пер. с англ. А. М. Хохловой. *Журнал социологии и социальной антропологии*. 2003. Т. VI. № 1. С. 24 – 53.
3. Бек У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / пер. с нем. А. Григорьева, В. Седельника; общ. ред. и послесловие А. Филиппова. Москва: Прогресс-Традиция, 2001. 304 с.
4. Бистрицький Є. Конфлікт культур і філософія толерантності // Ідея культури: виклики сучасної цивілізації. – Київ: Альтерпрес, 2003. – С. 77 – 96.
5. Білошицький С. Криза довіри громадськості до представницьких політичних інститутів. *Політичний менеджмент*. 2009. № 2. С. 5 – 66.
6. Бобрук А. Мімікрія як деструктивний чинник політичної культури українського суспільства. *Studia Politologica Ucraino-Polona*. 2014. № 4. С. 174 – 182.
7. Варфоломієва А. Ющенко і Тимошенко назвали політиками із «пострадянським» мисленням. URL: <http://www.epochtimes.com.ua/ru/ukraine/politics/yushchenko-i-timoshenko-nazvali-politikami-s-postsovetskim-myshleniem-105624.html>.
8. Денисенко В. М., Климончук В. Й., Привалов Ю. О. Дискурс свободи: утопія та реальність вибору. Львів: Астролябія, 2007. 212 с.
9. Єрмоленко В. Плинні ідеології. Ідеї та політика в Європі XIX – XX століть. Київ: Дух і літера, 2018. 480 с.
10. Климончук В. Й. Інститути політики та політичні процеси. *Прикарпатський вісник НТШ*. Сер. «Думка». 2018. № 5(49). С. 62 – 71.
11. Параняк П. Роль толерантності у формуванні політичної культури в Україні. *Вісн. Львів. ун-ту*. Сер. філос.-політолог. студії. 2016. Вип. 8. С. 167 – 174.
12. Письменний А. В., Липовська Н. В. Громадянський діалог як форма взаємодії між владою та суспільством. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 9. С. 15 – 11.
13. План «Б»: Україні потрібна дерадянська і дерусифікація. *Тиждень*. 2013. 8 черв. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/80882>.
14. Стеценко Т. О. Довіра як соціальний ресурс: від теоретичної концептуалізації до пошуку механізмів практичного управління. *Грані*. 2018. Т. 21. № 7. С. 44 – 52.
15. Традиції демократичного врядування в історії українського державотворення: монографія / авт. кол.: В. М. Князєв, Ю. В. Бакаєв, Т. Е. Василевська [та ін.]; за заг. ред. В. М. Князєва. Київ: НАДУ, 2010. 220 с.
16. Як позбутися пострадянськості? Десять рекомендацій (Дослідження). *Главком*. URL: <https://glavcom.ua/publications/119272-jak-pozbutisja-postradjanskosti-desjat-rekomedatsij-doslidzhennja.html>.

List of references

1. Bek U. Vlada i kontrvlada u dobu hlobalizatsii. Nova svitova politychna ekonomiiia / per. z nim. O. Yudina. 2-e vyd. Kyiv: Nika – Tsentr, 2015. 404 p. [in Ukrainian].
2. Bek U. Kosmopoliticheskoe obschestvo i ego vragi / per. s angl. A. M. Hohlovoy. *Zhurnal sotsiologii i sotsialnoy antropologii*. 2003. T. VI. № 1. P. 24 – 53 [in Russian].
3. Bek U. Chto takoe globalizatsiya? Oshibki globalizma – otvety na globalizatsiyu / per. s nem. A. Grigoreva i V. Sedelnika; obsch. red. i posleslovie A. Filippova. Moskva: Progress-Traditsiya, 2001. 304 p. [in Russian].
4. Bystrytskyi Ye. Konflikt kultur i filosofiiia tolerantnosti // Ideia kultury: vyklyky suchasnoi tsyvilizatsii. – Kyiv: Alterpres, 2003. – P. 77 – 96 [in Ukrainian].
5. Biloshytskyi S. Kryza doviry hromadskosti do predstavnytskykh politychnykh instytutiv. *Politychnyi menedzhment*. 2009. № 2. P. 5 – 66 [in Ukrainian].
6. Bobruk A. Mimikriia yak destruktyvnyi chynnyk politychnoi kultury ukrainskoho suspilstva. *Studia Politologica Ucraino-Polona*. 2014. № 4. P. 174 – 182 [in Ukrainian].
7. Varfolomiieva A. Yushchenka i Tymoshenko nazvaly politykamy iz «postradianskym» myslenniam. URL: <http://www.epochtimes.com.ua/ru/ukraine/politics/yushchenko-i-timoshenko-nazvali-politikami-s-postsovetskim-myshleniem-105624.html>.

- timoshenko-nazvali-politikami-s-postsovetskim-myshleniem-105624.html [in Ukrainian].
8. Denysenko V. M., Klymonchuk V. Y., Pryvalov Yu. O. Dyskurs svobody: utopiia ta realnist vyboru. Lviv: Astroliabiia, 2007. 212 p. [in Ukrainian].
9. Yermolenko V. Plynni ideolohii. Idei ta polityka v Yevropi XIX – XX stolit. Kyiv: Dukh i litera, 2018. 480 p. [in Ukrainian].
10. Klymonchuk V. Y. Instytuty polityky ta politychni protsesy. *Prykarpatskyi visnyk NTSh*. Ser. «Dumka». 2018. № 5(49). P. 62 – 71 [in Ukrainian].
11. Paraniak P. Rol tolerantnosti u formuvanni politychnoi kultury v Ukraini. *Visn. Lviv. un-tu*. Ser. filos.-politoh. studii. 2016. Vyp. 8. P. 167 – 174 [in Ukrainian].
12. Pysmennyi A. V., Lypovska N. V. Hromadianskyi dialoh yak forma vzaiemodii mizh vladoiu ta suspilstvom. *Aspekty publichnoho upravlinnia*. 2015. № 9. P. 15 – 11 [in Ukrainian].
13. Plan «B»: Ukraini potrebna deradianizatsiia i derusyfikatsiia. *Tyzhden*. 2013. 8 cherv. URL: <https://tyzhden.ua/Politics/80882> [in Ukrainian].
14. Stetsenko T. O. Dovira yak sotsialnyi resurs: vid teoretychnoi kontseptualizatsii do poshuku mekhanizmiv praktychnoho upravlinnia. *Hrani*. 2018. T. 21. № 7. P. 44 – 52 [in Ukrainian].
15. Tradysii demokratychnoho vriaduvannia v istorii ukrainskoho derzhavotvorennia: monohrafiia / avt. kol.: V. M. Kniaziev, Yu. V. Bakaiev, T. E. Vasylevska [ta in.]; za zah. red. V. M. Kniazieva. Kyiv: NADU, 2010. 220 p. [in Ukrainian].
16. Yak pozbutysia postradianskosti? Desiat rekomedatsii (Doslidzhennia). *Hlavkom*. URL: <https://glavcom.ua/publications/119272-jak-pozbutisja-postradjanskosti-desjat-rekomedatsij-doslidzhennja.html> [in Ukrainian].

KIYANKA Iryna

Doctor of Political Science, Associate Professor of Department of European Integration and Law, Lviv Regional Institute of Public Administration, National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

ILNYTSKYI Serhii

Postgraduate Student, Lviv Regional Institute of Public Administration, National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

CIVIC VALUES IN THE CONTEXT OF PUBLIC ADMINISTRATION

The article analyzes the issues of civic values in the context of public administration. Civic values are an important foundation that gives a positive impetus to management and is one of the elements of public administration and their role in building Ukrainian statehood. The main civic values are solidarity, dignity, tolerance, and social trust.

The article focuses on the introduction of values as an element of public governance in democratic countries, the unification of human potential and its entry into the main orbit of political life of the state to realize the interests of social groups and stakeholders.

Thus, the formation of civic values in the context of public administration will be the formation as a result of a constant dialogue between government and citizens, without a doubt, it is a complex process. However, its constant initiation by the two sides will stimulate the gradual formation of public opinion on the basic mechanisms, forms and methods of achieving political culture, trust, social solidarity and integration into society.

It is concluded that civic values as an element of public administration acquire particularly stable trends that regulate public administration policy in most countries.

The Revolution of Dignity provided a new opportunity for the development of new values in the history of civil society in Ukraine, demonstrated the influence of the public on socio-political processes, and became an impetus for the renewal and reformatting of power. Such socio-political processes require the creation of full-fledged, not declarative public institutions, able to obtain information in the initial stages of public administration decisions, to offer alternative ways to solve problems, to monitor the implementation of decisions.

An important emphasis on the path of transformation is the readiness of citizens for self-

Theory and history of Public Administration

organization, for the manifestation of civic activity at the local level. A significant challenge of post-Sovietism is paternalism – the belief of citizens in the omnipotence of the state; confidence that the state should solve all their problems. As a result, such civic passivity allows the authorities to play on the voter's paternalistic tendencies (politicians find it easier to «bribe» citizens with their promises).

One of the elements of public administration in the context of globalization processes in countries with democratic principles is the value, or system of values, the introduction of which accelerated the interaction between government and society and deepened the process of satisfying all stakeholders, created new challenges to social development. The introduction of values as an element of public administration in democracies has resulted in the pooling of human potential and its entry into the main orbit of the political life of the state to realize the relevant interests of stakeholders.

Key words: public administration, civic values, democratic principles, modern society, citizens, national traditions.

Надійшла до редколегії 18.05.20